

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۲۵)، الق
آیلغو (۲۵) غروشدور .

ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷)، الق
آیلغی (۹) ارانقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشندر .

§

مسلاکه . وافی آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ایدلین یاریلر اعاده
اولونماز .

کتابخانه

۱۳۳۰

دینی، فلسفی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لقی مجموعه اسلامیه در.

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

صاحب و مدیر مسئول نع . اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ۲۷۷

۴ صفر ۱۳۳۲

پنجشنبه

۱۹ کانون اول ۱۳۲۹

جلد ۱۱

اخطارات

رساله مزدن آلمدیغی کوسترملک شرطیلر
بتون یازیلر هر هانکی برغزنه طرفندان
اقتباس واونه بیلیر .

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوناقلی
اولمسی و آبونه صره [نومروس محتری
بولومس لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرس لریشک فرانسزجه ده یارلمسی "رجا
اولنور .

§

پاره کوندرلدیکی، ان نه یه د تراولدیفنک
واضعا بیلدیلمسی رجا اولنور .

فَقْرٌ وَقَتَاوِي

سبیل الرشاد جلد ۱۰۰

سؤال :

ملاخسر و حضرت تریک اصول فقهدن [مرآة الاصول] نام کتابک خاتمہ سندہ کی [اجتہاد] بخندہ شروط اجتہادی تعداد ایدرکن اجاعک خلافتہ اجتہاد جائز اولہ می جنی ملاحظہ سنہ مبنی [موارد اجاعی] بیلمک دخی مجتہد مطلق شرائطدن بولندینی بیان بیورمشردر . مستغنی احتیاجدرکہ مسائل اجاعیہ نک بزہ نقل وایصالی سنت سنیہ نک نقل وایصالی کبی یامتواتر ویا مشهور ویا خود آحاد طریقہ اولور . شو حالده سنت کبی عوارضدن قطع النظر و بحسب الاصل اجاعک دخی یقین افادہ ایدہ جکی برامر مجزوم ایسہ وہ موارد اجاعک کافہ سنی بیلمک ممکنیدر ؟ مسائل اجاعیہ محدود و معین میدر ؟ مجمع علیہ بالجلہ مسائلی شامل مستقل برائر تألیف اولمش میدرکہ انواعیہ ہر بررلری حقدہ اکتساب معلومات ایدلک احتمالی تصور اولنسون ؛ تنزلاً ایضاح بیوریلورسہ تشکر ایدرم .

خبرہ بولیدہ الای ۲۷ طاہور ۲ نظامیہ طاہورامی

محمد فخر الدین

جواب :

شرائط اجتہاد ائمہ اصولیین ارد سندہ مختلف فیہ در ؛ اجاعک دایل شرعی اولدینہ قائل اولاندر اجاعہ مخالف فتوی ویرمہ مک ایچون موارد اجاعی بیلمکی شرط ایدورلر . موارد اجاعک کافہ سنی بیلمک شرط دکدر . انحق ویردیکی فتوانک اجاعہ مخالف اولدینی بیلمک شرطدر .

امام ابو حامد غزالی حضرت تری المستصفادہ دیرکہ : فصل کہ خلافتہ افتا ایتہ مک ایچون معرفت نصوص لازم ایسہ اولہ جہ مواقع اجاعی بیلمک لازمدر . اجاعدہ جمیع مواقع اجاعی و خلاقی حفظ ایتک لازم دکدر ؛ بلکہ افتا ایدہ جکی مسئلہ وہ فتوانک اجاعہ مخالف اولدینی بیلمک لازمدر ؛ اجاع خصوصندہ علمانک مذاہبندن بر مذہبہ موافق اولدینی بیلمک ویا خود بوبلہ بر واقعہ متولدہ حقدہ اہل اجاعک بیانی اولدینی بیلمک کافیدر .

مجمع علیہ اولان مسائلک ہانکیلری اولدیندہ وہ اختلاف واردر . ائمہ دن بعضیلری اومسلہ حقدہ اجاعی حکایہ ایتدیکی حالده دیکری اجاعی قبول ایتور ؛ کذا برینک عندندہ مجمع علیہ اولان مسائل دیکرینک عندندہ مجمع علیہ اولیور .

نتہ کم خلفاء راشدینک اتفاقلری امام احمد بن حنبل ایلہ ائمہ حنفیہ دن قاضی ابو حازم عندندہ اجاع اولدینی بالادہ دیکرلری عندندہ اجاع اولیور .

فقہای عراقیون و حجازیونہ کورہ اصحابدن ماعداسنک شرط معلوم اوزرہ اتفاقلری اجاع اولدینی حالده فقہاء ظاہریون عندندہ اجاع دکدر . اصحابک اجاع سکوتیسی دہ مختلف فیہ در ؛ اکثر حنفیہ کورہ حجت قطعہ اولدینی حالده ائمہ شافعیہ دن ابن ابی ہریرہ کورہ اجاع سکوتی افشا اولور ایسہ اجاعدر ، حکم اولور ایسہ اجاع دکدر . آمدی ایلہ کرخی بہ کورہ اجاع ظنی ، امام شافعی بہ وقاضی ابوبکر باقلانی بہ وعیسی بن ابانہ کورہ حجت بیلہ دکدر .

قاشانی ، ابراہیم النظام اجاعی انکار ایدورلر . اجاعی قبول ایدنلر عندندہ شہہ سز اولان اجاع اصحاب کرامک قولاً وفعلاً اولان اجاعلریدرکہ اورادہ اہل مدینہ ، اہل بیت ، شیخین ، خلفاء راشدین داخل اولورلر .

ایشتہ بوکا مبنی اجتہادہ کورہ اجاع تخلف ایدر . بورادہ اجاعک کافہ سنی بیلمک مشروط اولدیندن بوجہت نظراعتبارہ آلفامش وجمع علیہ اولان بالعموم مسائلی حاوی بر کتاب منظور من اولما مشدر . مع مافیہ متأخرینک خلافتہ کتابلرندہ مسائل مجمع علیہا کوسترلمشدر ؛ ازجلہ «رحمة الامة فی اختلاف الائمة» نام کتابدہ ہر بریادہ مجمع علیہ ومتفق علیہ ومختلف فیہ اولان مسائل کوسترلمشدر .

شوراسی اونودولسونکہ مسائل مجمع علیہا ہر مؤلفک اجتہاد و تحقیقنہ کورہ تبدل ایدر . دہا زیادہ معلومات المق ایچون اخیراً جزء اولی طبع اولنان علم خلاف ایلہ سالف الاسم رحمة الامة فی اختلاف الائمة ومیزان کبرایہ مراجعت اولنمق کرکدر .

ح . ا

مَقَالَاتُ

صوک ضربہ قارشیسندہ

— ۲ —

اسلامدہ قاج ملیت زار ؟

اسلامدہ ملیت ، دبانتہ توأمدر . نزد الہی دہ ازلاً وابدأ مقبول اولان (دین حق) ایسہ آنحق (اسلام) در ، باشقا دکل : « ان الدین عنداللہ الاسلام » (دین) اساس اعتباریہ تعدد ایتز . بیردر ، چونکہ اوپر حقیقہ الحقایقدر . اسلامدن باشقا (دین حق) اولماز ، اولماز ؛ اولورسہ محصول وہم وخیال ، متاع خسران دوبال اولور : « ومن یتبع غیر الاسلام دیناً فان یقبل منه »

ناوہت ، (دین حق) تعدد ایتز . بلکہ آنک بعض فروع احکام اوامر ونواہیسی - بشریتک حیات استقبالی آنحق ، شاہراہ ترقی وتکاملنی کوسترمک ، چیقماز یوللرہ صایمق دن ، قارالنق چوقورلرہ دوشمکدن ، وحشت وفلاکت اوچوروملرینہ یووارلاقمقدن قوزومق ایچین - نسخ وتبدیل اولونور . بشریتہ برابر بوخا کدایہ شرف نازل

اولان (دین حق) ماهیت و حقیقتی اعتباریله (دین اسلام) دن باشقا برشی دکلدی، فقط، نه اسرار انکیز حکمتدرکه، انسانلر رؤیتدن محجوب اولدقلری خالق کائناتک احسان بویوردی قانونی طایماق، طاییانلرک چوغیده خوشلرینه کیتمه ین موادی تغییر و تحریف ایتک، تبدیلا کوندریلن دهامکمانی رد و تکذیب ایله مرعیتدن سقوط ایدن اسکینه درت ال ایله صاریلق کبی عقل سلیمی استخفاف ایدن حرکات مجنونانه جرأت یاب اولدیلر.

ایشته بزمصرانه عصیانک، بومتمردانه طغیانک نتیجه سی اولارق میدان - فقط یالکیزیری دوغرو اولق اوزره - اوج دین چیقدی: یهودیلک، خریستیانلق، اسلام. یهودیلر کندی نوز اللریله تحریف ایلدیکلری توراتک، خریستیانلر - ذاتاً اصلنی هیچ ده کورمدیکلری - انجیلک، مسلمانلرده - اون عصردن برو برتک حرفنه دو قونولامامش عندالله - تحریف و تغییردن محفوظ بولونان و بوتون قوانین سالفه نك مرعی قالمش احکامنی احتوا ایدن - حضرت قرآن حکیمک اطرافنه طویلاندیلر.

بوتیمید ایله شونی کلامق ایستهریزکه دیانت، عین ملیتدر. ملتلی وجوده کترین دیندر. ملتدره اقوام و عناصردن مرکبدر. انسانک قومیت و عنصری نه اولورسه اولسون ایمان ایتدیکی دینک ملتنددر. مثلاً: بر روم تهود ایتسه آنی روملر قبول ایدرلرمی؟ آراتق او یهودیلکک مالی، یهودی ملتنددر دکل؟ (دین و ملت) عینی معنایی، عینی حقیقتی افاده ایدن الفاظ مترادفه دندر، مغایرتلری وصفی و اعتباریدر. (دین) جناب حقه (جل شان)، (ملت) رسول ذیشاننه (علیه الصلاة والسلام) منسوبدر. چونکه انسانلری (دین حق) دعوت بیوران و انلردن بر ملت وجوده کترین ذات هایونلریدر.

کورولمزمی: «دین الاهی» دیندره «ملت الاهی» دینز. (دین) اللهک (جل شان) (ملت) رسول الایکدر. (علیه الصلاة والسلام). (دین) روح ایسه (ملت) آنک - تجزی و انقسام قبول ایتز - وجودیدر.

(دین حق) ایمان ایدن اقوام و عناصره کلنجه آنلر - مادیت اعتباریله - بیر وجودک انضای طبیعیه سی مثابه سنده در. وجود اسلامک کووده سی - مثلاً - ولی النعمت هدایت و سعادتیز اولان عربلر ایله عناصر دیکرده اوکووده نك اعضای سائره سی حکمنده در. آل، آباء امثالی اعضانک وجوده نسبت مغایرتی فصل که یالکیز شکاده قالیور، فصل که بیر (کل) ک اجزاسندن عبارت اولیورسه ایشه متنوع قومیتلر، عنصریتلرده وجود ملیتمزه، ملیت اسلامیهمزه نسبتله عینی موقعده بولونیور.

دین جلیل اسلام، شعشعه عالم آراسیله چشم جهانی قاماشدیران بیر مهر منیر ملیتدر. قومیتلر، عنصریتلرده آنک دریای انوارینه مستغرق ییلدیزلردر. هیچ کونش وارکن ییلدیزلر آکا رقابت ایدر - جه سنه کندی وارلقلرندن بحث ایده بیلیرلرمی؟ کندیلرینی کوستره بیلیرلرمی؟

ملیت اسلامیهم، مادی و عنصری اولمقدن زیاده روحی و لاهوتیدر. ملیت اسلامیهم نك تنزلیکاهی روح بشریت قلب انسانیتدر. بو مقدس ملیت اولیه روحی نولش، قبی دوشش متفسخ، متغفن اجسام سفیه یه تنزلدن شانی منزله و متعالیدر.

اسلامک نه قادار مقدس بیر دیانت، نه قادار معظم بر ملیت اولدیغنی تقدیر واحاطه دن عاجز قالانلر هرکون خارجدن فوج فوج دائرة نجات باهره توحیدینه قوشان ملیت فطریه و انسانیه لرینه جان آتان بختیاران اهتدایه صورسونلر! صورسونلرکه محیط قسوت انکیزنده دوغوب بویودوکلری نه دن ترک ایدیورلر؟

بیچین کوزلرندن سرشک عشق و غرام دوکهرک مشتاقانه، متحسرانه قوللرینی آجارق آغوش اسلامه آتیدیورلر؟ ایشه ینه دون بو عظیم نعمت دارینه، بویکانه سعادت کونینه نائلیتله مشار بالبنان اولان (لورد عبدالله هادلی افندی) حضرتلرینه صورسونلرده جواب فخر آوریخی آلسینلر.

مشارالیه دین جلیل اسلام ایله تشریف اسبابی شو علوی سوزلریله عالم انسانیته قارشی یوکسک سسله سویایور:

«دین اسلامده اساس، یالکیز واجب تعالی حضرتلرینه عبادتدر. خالق تعالی حضرتلرینه قارشی جوجقلمدن برو بویوک بیر حس عبودیت بسلردیم. کندیمی بیاندن منع ایدم، که صوک سنه لرده اسلامه قارشی محبت و مربوطیم قلب و دماغه حاکم اولدی. بویانان ایله بویکونه قادار حس ایده مدیکم بیر سلامت و مسعودیت حس ایلدیم.

بیرجوق مختلف، متنوع اساطیر آلتنده ازیلن خریستیانلقدن بویکون

قورتولقله عادتاً صاف بیر ده کیز هواسی نفس ایدیور کیم. بوسیدن اسلامک

ساده و عقل و منطقله منور عالمه کچمکه کندیمی سیسلی بیر تولدن شمس منیر ایله

منور بیر حیاته ایریشمش تلقی ایدیورم. ایسترم که اسلام، غربیلر ایچینه ده

بیر (دین) اولسون.»

ای بو مقدس دیانت و ملیتک تقدیر مزایاسندن، احاطه معالینسندن عاجز قالمق فلا کتنه دوشن زواللی! طاشیدیگک کسوه انسانیت، ادعا ایتدیگک عقل و ادراک حقایق نامنه تکلیف ایدریم: هر حرفی بر جوهر کرانها کبی کوزلریگک نوننده یاریل یاریل باریلدا مقده اولان شو سطرلر اوزرنده باشیکی آووجلریگک آراسنه آلدده دوشون، همده یک درین بر حس امان ایله دوشون، که لورد عبدالله افندی حضرتلری بوسوزلریله نه دیمک ایستیور؟

باق، خریستیانلقد - کذا آندن اول یهودیتده - ذره قدر روح حقیقت قالمشی؟ باقی، انسانلر ایچین (اسلام) دن باشقا حقیقی بر (دین)، (ملت محمدیه) دن ماعدا زنده بر (ملیت)، صحیح بر (مدنیت) واریمش؟

آزاجق حکمت فکره، سلامت عقل و ادراک مالک بر انسان ایچین (دین حق)، (ملت محمدیه) خارجنده قالمقله قارائلق، هواسز بر مزارده نفسسز، جانسز یاشامق مساوی دکلمیمش؟

ایشته عبدالله هادلی افندی حضرتلری بو بوغوجی، تولدوروجی

صاقین بو عزیز مسلمانان ملیتی صور میگز، محبوب اولورسکز ! کور-میور میسکز : بوکون ملیت حقیقیه سی اولان (دین اسلام) ک، قابنه، دماغنه، روحنه، بوتون وارلغنه حاکم اولدیغنی نصل بیرلسان عشق واستغراق ایله سولور ! کور میور میسکز (ملت محمدیه) به منسوبیت شرف جهان بهاسیله نصل افتخار لر ایدیور ! آنک (ملت عیسویه) به منسوب اولان اسکی قومیتله بوکون قلباً و روحاً ذره قادار پیرمناسبت وعلاقه سی تصور اولونا بیلر می ؟ « من له عقل سلیم، یقتدی بالمصطفی .

محمد فخرالدین

تَفْهِيْمٌ وَتَفْهِيْمٌ

حیات حضرت محمد «صلم» حقنده مطالعات

۴

۲۳ نجی صحیفه ده کی (حیره حکومتی) عنوانی بحثده براز قاریشیق . از جمله « حبش لردن متفر اولان یمانیلر ، برقیام عمومی نتیجه سنده اولری مملکت لردن طرد وحیره ملوکنک حمایه سنی قبول ایتدیله » ده نیور . حال بوکه حبش لیلرک ناصیل تشکیل اولوندیغنی و (سیف بن ذی الیزن) ک نه صورتله اجدادینک تختنه و طوردیغنی ، اونک قلیله ده یمن خطه سنک حیره ملوکی اداره سنه دکل ، ایران کسرا لرینک تحت حکمنه کچدیکنی یازمشدم . برده « نعمان ، ایران سراینه حیره نک کوزل قیزلرینی تقدیم ایتمکدن امتناع ایتش اولق سببیه کسرانک امریله اعدام ایدیلدی » معلوماتی ویریلور . بوده یا کلیش . چونکه : نعمان ، کسرانک سراینه کوزله قیزلر کونده رمک دنائتی ارتکاب ایتک دکل ، کندی قیزی ایستهمین پرویزه بیله جواب رد ویرمشدی . زیرا خریستیان اولمشدی . و دین جدیدن طولای روما ایمپراطورینه توجه کوسرتمش اولقله متهم کورولمشدی . کسرا ایسه هم مجوسی ایدی ، همده رومالیلرک خصمی و محاربی ایدی .

طی قبیله سندن حیره حکومتیه کچن ذاتک اسمی ده (یاس بن قیسه) یازیلشدر . آتیده کوروله جکی اوزره اونک اسمی ده (یاس بن قیسه) دکل (ایاس بن قیسه) ایدی .

ایشته بوکی یا کلیش لقلرک تصحیحی و مبهم بر اقلان وقایعک توضیحی ایچین حیره وحیره حکومتی حقنده (معجم البلدان) ایله (تاریخ ابی الفدا) ده مندرج معلوماتی خلاصه نقل ایدیورم :

« حیره : کوفدن اوج میل اوزاقده و (نجف) ده نیلن موقعده کائن بر بلده ایدی که (بحر فارس) ک بورایه قدر اتصالی ظن اولونوردی . (خورنق) قصر مشهوری ده بو شهرک بر میل اوزاقلغنده مبنی ایدی .

حیره تسمیه سی حقنده روایات عدیده واردر . از جمله (تبع الاکبر) خراسانه کیده جکی صیراده عسکرینک بر مقدارینی بوراده بر افش

مزاری بوتون قوت روح و ایمانیله صارصاراق یاروب چیقور، افقاری خورشیدلره غرق اولمش بر فردوس انسانیت، بر جنان مدنیت ایچنده بولونیور ، تهاجم انوارایله قاماشان کوزلرینی اوغوشدور اراق رعشه دار بر حس مسار ایله : « یالیت قومی یهتدون الی دین الحق و ملة النبی الا صدق ! » صیحه تمیزی تا اعماق روحندن کورایه رک قضای کائناتی دولدوریور .

شو تمی ده کی علویت اسلامه ، عظمت توحیده باقیکز ! باقیکز که فیض جهان شمول اسلامیت نصل هر حرفندن فیشقیریور ! نه وهت ، روحی - ذره وار خورشید ایمانه منجذب اولاراق - عرش بالاترین انسانیته عروج ایدن هر مؤمن ایشه بویه بوتون اخوان بشریتی مزار ظلمتدن قورنارمنه ، حضیض مادیتدن ، درک اسفل حیوانیتدن عرش انسانیته چکوب آلمغه چالیشیر . بو حس علوی ایمان باللهک صفت جایله کالیدر . « لا یؤمن احدکم حتی یحب لایه ما یحب لنفسه : سزدن هیچ بیرکز ایمانک رتبه بالاترین کمالی احراز ایده من تا که کندی نفسی ایچین ایستدیکی ساداتک عینی ده اخوان بشریتنه تمی ایتدی که . بخاری : جلد ۱-۹ »

لورد حضرتلرینک لوندرده یوز بیک لیرا صرفیله برده جامع شریف یابدیرمق املنده بولوندیغنی استبشار ایدیوریز . ایشه بو آرزو مشارایله حضرتلرینک نه قادار صاف ، نه قادار پارلاق بر جوهر ایمانه مالک اولدیغنه ایکنجی بر دلیل فعلی تشکیل ایدیور . نیتک ، بوتون شمول مناسییه محترم اولان بویکی - فقط روحاً یک قدیم - دین و ملت قاردشمز اسلامیتی لوندریه کوتورمک ایستیور . بوراده زنکینلر چیلغین بر حرص قارون پسندانه ایله اوتلر ، آبار تمانلر ، غازیولر قافه شانتالر یابدیرمق مشغول ایکن جناب حق لوندرده بر عبدالله کویلیامی ، بر عبدالله هادله نی ودها یوزلرجه انکاری اهدا بویوریور . مهر منیر اسلامیت غریبه افاضه انوار توحیده باشلایور ! الله (جل شانه) بیزه بویوریور : « یا ایها الذین آمنوا من یرتد منکم عن دینه فسوف یأت الله بقوم یحبهم و یحبونه اذلة علی المؤمنین اعززة علی الکافرین . یجاهدون فی سبیل الله و لا یخافون لومة لائم = : ای مؤمنلر ! سزدن هرکیم دینندن دوزر ، ملتته آرقه چویریرسه بیامش اولسون ، که کندینه ایدر ، کندی نفسنه قیمش اولور . الله ، بیر قوم دیکری اهدا ایدر ، آنلری سهوهر ، آنلره رحمت رضوانی افاضه ایدر . آنلرده الهی سهوهرلر ، دین قاردشلرینه خاک کای اولورلر ، دین دشمنلرینه قارشیده بر شیرزبان کسلیلرلر . الله یولنده مال و جانلریله مجاهده ایدرلر و هیچ بیر لائمک لوم و تعزینندن ذره قادار بیله قورقمازلر . سورة جایله مائده : آیه ۵۹ » شو حالده بیلم دنیا نیک صوک کونلرنده کونشک غریبدن طلوع ایده جکی خارقه سی نهدن استبعاد اولونسون ! ایشه کونش شرقدن چکیلیور ، غریبه کیدیور ! ایشه کره ارضک شرقی غرب غربی ده شرق اولیور ! ایشه شرقده استخفاف اولونمغه باشلانیلان (ملت محمدیه) غریبه هجرت ایدیور !